

ВІСНИК ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНИ

Науковий журнал

Видається: щоквартально

Заснований в серпні 2017 року

Журнал внесено до бази даних цитувань CrossRef (США)

**Індексується в міжнародній наукометричній базі даних
Index Copernicus International Journal Master List (Польща)**

4 (18), 2021

**Київ
Пенітенціарна асоціація України
Науково-дослідний інститут публічного права
2021**

**ВІСНИК ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ
АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНИ 2021/№ 4(18)**

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ЗАСНОВНИКИ: ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ПЕНІТЕНЦІАРНА АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНИ»
ТА ПРИВАТНА УСТАНОВА «НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА».
СВІДОЦТВО ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ ДРУКОВАНОВОГО ЗАСОБУ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ
СЕРІЯ КВ № 22858-12758 ПР ВІД 28 СЕРПНЯ 2017 РОКУ.

УХВАЛЕНО ДО ДРУКУ ВЧЕНОЮ РАДОЮ НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА
22 ГРУДНЯ 2021 РОКУ.

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ ВКЛЮЧЕНО ДО **КАТЕГОРІЇ «Б»** ПЕРЕЛІКУ НАУКОВИХ ФАХОВИХ ВИДАНЬ З
ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН НА ПІДСТАВІ НАКАЗУ МОН УКРАЇНИ ВІД 28 ГРУДНЯ 2019 РОКУ № 1643.

Редакційна колегія

Бараш Є. Ю., доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, член Правління Громадської організації «Пенітенціарна асоціація України» (**головний редактор, голова редакційної колегії**)

Степанюк А. Х., доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу дослідження проблем кримінального та кримінально-виконавчого права Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України (**заступник голови редакційної колегії**)

Галуцько В. В., доктор юридичних наук, професор, директор Науково-дослідного інституту публічного права

Андрєєв Д. В., доктор юридичних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту №3 Національної академії внутрішніх справ

Батиргарєєва В. С., доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, директор Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Безпалова О. І., доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції Харківського національного університету внутрішніх справ

Головко О. М., доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, проректор з науково-педагогічної роботи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Денисюк С. Ф., доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права

Дрозд О. Ю., доктор юридичних наук, доцент, начальник відділу докторантури та ад'юнктури Національної академії внутрішніх справ

Зозуля Є. В., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри загальноправових дисциплін Донецького юридичного інституту МВС України

Ковальська В. В., доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права

Колб О. Г., доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, член Правління Громадської організації «Пенітенціарна асоціація України»

Крикушенко О. Г., кандидат юридичних наук, заслужений юрист України, член Правління Громадської організації «Пенітенціарна асоціація України»

Музика А. А., доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України

Россіхін В. В., доктор юридичних наук, професор, заслужений працівник освіти України, проректор з інноваційно-корпоративної роботи та адміністрування Харківського національного університету радіоелектроніки

Яковець І. С., доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, перший заступник директора Державної установи «Центр пробачення»

Ярмиш О. Н., доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений юрист України, головний науковий співробітник Інституту законодавства Верховної Ради України, член Громадської організації «Пенітенціарна асоціація України»

Іноземні члени редколегії

Р. Гай, доктор філософії, професор, завідувач кафедри кримінального правосуддя Університету штату Нью-Йорк в Освего (США)

Г. Мікандзе, кандидат юридичних наук, Генеральний секретар парламенту Грузії, професор Грузинського Національного університету СЕУ (Грузія)

П. Хомчинські, доктор філософії, доцент, професор кафедри соціології організації та управління Інституту соціології Університету м. Лодзь (Польща)

М. Штука, доктор наук, директор управління соціальної профілактики і ресоціалізації, Ягеллонський університет (Польща)

М. Каламан, доктор гуманістичних наук, доцент Інституту педагогіки, Вища Лінгвістична школа в м. Ченстохові (Польща)

М. Шикут, доктор філософії, Університет Миколая Коперніка в Торуні, професійний куратор Районного суду м. Лемборк (Польща)

А. Айрапетян, кандидат юридичних наук, директор юридичного інституту Міністерства юстиції Республіки Вірменія (Республіка Вірменія)

Відповідальний секретар: кандидат юридичних наук, доцент **Сокальська О. В.**

ISSN 2523-4552

Key title: Visnik Penitenciarної asociacїi Ukraїni (Print)
Abbreviated key title: Visn. Penitїi asoc. Ukr. (Print)
Parallel title: Bulletin of the Penitentiary Association of Ukraine

Адреса редакції:

вул. Г. Кірпи, 2 А, м. Київ, 03035,
тел. 067 174 92 01; e-mail: visnyk_pa@ukr.net
www.visnykpau.com

BULLETIN OF THE PENITENTIARY ASSOCIATION OF UKRAINE

Scientific Journal

Issued: quarterly

Established in August of 2017

The journal is entered into CrossRef (USA)

**Indexed in the Index Copernicus International
Journals Master List (Poland)**

4(18), 2021

**Kiev
Penitentiary association of Ukraine
Scientific Institute of Public Law
2021**

BULLETIN OF THE PENITENTIARY

SCIENTIFIC JOURNAL

ASSOCIATION OF UKRAINE 2021/№ 4(18)

FOUNDERS: PUBLIC ORGANIZATION «PENITENTIARY ASSOCIATION OF UKRAINE» AND PRIVATE INSTITUTION «SCIENTIFIC INSTITUTE OF PUBLIC LAW». QUARTERLY PUBLISHED.

THE CERTIFICATE OF STATE REGISTRATION OF PRINTED MASSMEDIA: SERIES KB №22858-12758 IIP DATED AUGUST 28, 2017

THE PUBLICATION IS APPROVED BY THE ACADEMIC COUNCIL OF THE SCIENTIFIC INSTITUTE OF PUBLIC LAW ON DECEMBER 22, 2021

THE SCIENTIFIC JOURNAL IS INCLUDED INTO THE **CATEGORY "B"** LIST OF THE SCIENTIFIC PROFESSIONAL EDITIONS IN THE SPHERE OF THE LEGAL DISCIPLINES ON THE BASIS OF THE ORDER NO 1643 OF THE MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE OF DECEMBER 28, 2019

Editorial Board

Ye. Barash, Doctor of Law, Prof., Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Member of the Board of the PO «Penitentiary Association of Ukraine» (**Head of the Editorial Board**)

A. Stepaniyk, Doctor of Law, Prof., Head of department of Academician Stashis Scientific Research Institute for the Study of Crime Problems of the National Academy of Law Sciences of Ukraine (**Vise Head of the Editorial Board**).

V. Galunko, Doctor of Law, Prof., Director of the Scientific Institute of Public Law

D. Andriev, Doctor of Law, Prof., Head of the Educational and Research Institute №3 of the National Academy of Internal Affairs

V. Batyrgareieva, Doctor of Law, Senior Researcher, Director of Academician Stashis Scientific Research Institute for the Study of Crime Problems of the National Academy of Law Sciences of Ukraine

O. Bespalova, Doctor of Law, Prof., Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Head of the Chair of the Police Administrative Activities of the Kharkiv National University of Internal Affairs

O. Holovko, Doctor of Law, Prof., Honored Lawyer of Ukraine, Vice-President for Research and Education of V. N. Karazin Kharkiv National University

S. Denysiuk, Doctor of Law, Prof., Leading Researcher of the Scientific Institute of Public Law

O. Drozd, Doctor of Law, Associated Professor, Chief of the Unit of Doctoral Programme and Postgraduate Military Course of National Academy of Internal Affairs

Ye. Zozulia, Doctor of Law, Prof., Professor of the General Legal Disciplines Department of the Donetsk Law Institute of MIA of Ukraine

V. Kovalska, Doctor of Law, Senior Researcher, Leading Researcher of the Scientific Institute of Public Law

O. Kolb, Doctor of Law, Prof., Honored Lawyer of Ukraine, Member of the Board of the PO «Penitentiary Association of Ukraine»

O. Krykushenko, PhD, Honored Lawyer of Ukraine, Member of the Board of the PO «Penitentiary Association of Ukraine»

A. Muzyka, Doctor of Law, Prof., Corresponding Member of National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine

V. Rossikhin, Doctor of Law, Prof., Honored Worker of Education of Ukraine, Vice-Rector for Innovative Corporate Work and Administration of the Kharkiv National University of Radio Electronics

I. Yakovets, Doctor of Law, Senior Researcher, First Deputy Director of the State Institution «Centre of Probation»

O. Yarmysh, Doctor of Law, Prof., Corresponding Member of National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine, Chief Researcher of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine, Member of the PO «Penitentiary Association of Ukraine»

Foreign members of the editorial board

R. Guy, PhD, Prof., Chair Department of Criminal Justice, State University of New York at Oswego (USA)

G. Mikanadze PhD, Secretary General of the Parliament of Georgia, Associated Professor at Georgian National University SEU (Georgia)

P. Chomczynski, PhD, As. Prof., The Sociology of Organization and Management Department, University of Lodz (Poland)

M. Sztuka, Dr. Sc., Director of Department of social prevention and resocialization, Jagiellonian University (Poland)

M. Kalaman, PhD, As. Prof., of the Institute of Pedagogy of the High Linguistic School of Chenstohov (Poland)

M. Shykut, PhD, Nicolaus Copernicus University in Torun, professional curator in Leborok district court (Poland)

A. Hayrapetyan, PhD, Director Law Institute of the Ministry of Justice of the Republic of Armenia (Republic of Armenia)

Executive secretary: PhD, Associated Professor
O. Sokalska

ISSN 2523-4552

Key title: Visnik Penitenciarної asociaції Ukraïni (Print)

Abbreviated key title: Visn. Penit.ī asoc. Ukr. (Print)

Parallel title: Bulletin of the Penitentiary Association of Ukraine

Address of Editorial Board:

2 A, H.Kirpy str. Kyiv, 03035,

tel. 067 174 92 01 E-mail:

visnyk_pa@ukr.net www.visnykpau.com

ВІСНИК ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНИ

Науковий журнал

Видається: щоквартально

Заснований в серпні 2017 року

Журнал внесено до бази даних цитувань CrossRef (США)

**Індексується в міжнародній наукометричній базі даних
Index Copernicus International Journal Master List (Польща)**

4 (18), 2021

**Київ
Пенітенціарна асоціація України
Науково-дослідний інститут публічного права
2021**

**ВІСНИК ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ
АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНИ 2021/№ 4(18)**

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ЗАСНОВНИКИ: ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ПЕНІТЕНЦІАРНА АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНИ»
ТА ПРИВАТНА УСТАНОВА «НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА».
СВІДОЦТВО ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ ДРУКОВАНОВОГО ЗАСОБУ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ
СЕРІЯ КВ № 22858-12758 ПР ВІД 28 СЕРПНЯ 2017 РОКУ.

УХВАЛЕНО ДО ДРУКУ ВЧЕНОЮ РАДОЮ НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА
22 ГРУДНЯ 2021 РОКУ.

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ ВКЛЮЧЕНО ДО **КАТЕГОРІЇ «Б»** ПЕРЕЛІКУ НАУКОВИХ ФАХОВИХ ВИДАНЬ З
ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН НА ПІДСТАВІ НАКАЗУ МОН УКРАЇНИ ВІД 28 ГРУДНЯ 2019 РОКУ № 1643.

Редакційна колегія

Бараш Є. Ю., доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, член Правління Громадської організації «Пенітенціарна асоціація України» (**головний редактор, голова редакційної колегії**)

Степанюк А. Х., доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу дослідження проблем кримінального та кримінально-виконавчого права Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України (**заступник голови редакційної колегії**)

Галуцько В. В., доктор юридичних наук, професор, директор Науково-дослідного інституту публічного права

Андрєєв Д. В., доктор юридичних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту №3 Національної академії внутрішніх справ

Батиргарєєва В. С., доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, директор Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Безпалова О. І., доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції Харківського національного університету внутрішніх справ

Головко О. М., доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, проректор з науково-педагогічної роботи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Денисюк С. Ф., доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права

Дрозд О. Ю., доктор юридичних наук, доцент, начальник відділу докторантури та ад'юнктури Національної академії внутрішніх справ

Зозуля Є. В., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри загальноправових дисциплін Донецького юридичного інституту МВС України

Ковальська В. В., доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник Науково-дослідного інституту публічного права

Колб О. Г., доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, член Правління Громадської організації «Пенітенціарна асоціація України»

Крикушенко О. Г., кандидат юридичних наук, заслужений юрист України, член Правління Громадської організації «Пенітенціарна асоціація України»

Музика А. А., доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений діяч науки і техніки України

Россіхін В. В., доктор юридичних наук, професор, заслужений працівник освіти України, проректор з інноваційно-корпоративної роботи та адміністрування Харківського національного університету радіоелектроніки

Яковець І. С., доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, перший заступник директора Державної установи «Центр пробачення»

Ярмиш О. Н., доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений юрист України, головний науковий співробітник Інституту законодавства Верховної Ради України, член Громадської організації «Пенітенціарна асоціація України»

Іноземні члени редколегії

Р. Гай, доктор філософії, професор, завідувач кафедри кримінального правосуддя Університету штату Нью-Йорк в Освего (США)

Г. Мікандзе, кандидат юридичних наук, Генеральний секретар парламенту Грузії, професор Грузинського Національного університету СЕУ (Грузія)

П. Хомчинські, доктор філософії, доцент, професор кафедри соціології організації та управління Інституту соціології Університету м. Лодзь (Польща)

М. Штука, доктор наук, директор управління соціальної профілактики і ресоціалізації, Ягеллонський університет (Польща)

М. Каламан, доктор гуманістичних наук, доцент Інституту педагогіки, Вища Лінгвістична школа в м. Ченстохові (Польща)

М. Шикут, доктор філософії, Університет Миколая Коперніка в Торуні, професійний куратор Районного суду м. Лемборк (Польща)

А. Айрапетян, кандидат юридичних наук, директор юридичного інституту Міністерства юстиції Республіки Вірменія (Республіка Вірменія)

Відповідальний секретар: кандидат юридичних наук, доцент **Сокальська О. В.**

ISSN 2523-4552

Key title: Visnik Penitenciarної asociacii Ukraini (Print)
Abbreviated key title: Visn. Penit'i asoc. Ukr. (Print)
Parallel title: Bulletin of the Penitentiary Association of Ukraine

Адреса редакції:

вул. Г. Кірпи, 2 А, м. Київ, 03035,
тел. 067 174 92 01; e-mail: visnyk_pa@ukr.net
www.visnykpau.com

BULLETIN OF THE PENITENTIARY ASSOCIATION OF UKRAINE

Scientific Journal

Issued: quarterly

Established in August of 2017

The journal is entered into CrossRef (USA)

**Indexed in the Index Copernicus International
Journals Master List (Poland)**

4(18), 2021

**Kiev
Penitentiary association of Ukraine
Scientific Institute of Public Law
2021**

BULLETIN OF THE PENITENTIARY

SCIENTIFIC JOURNAL

ASSOCIATION OF UKRAINE 2021/№ 4(18)

FOUNDERS: PUBLIC ORGANIZATION «PENITENTIARY ASSOCIATION OF UKRAINE» AND PRIVATE INSTITUTION «SCIENTIFIC INSTITUTE OF PUBLIC LAW». QUARTERLY PUBLISHED.

THE CERTIFICATE OF STATE REGISTRATION OF PRINTED MASSMEDIA: SERIES KB №22858-12758 IIP DATED AUGUST 28, 2017

THE PUBLICATION IS APPROVED BY THE ACADEMIC COUNCIL OF THE SCIENTIFIC INSTITUTE OF PUBLIC LAW ON DECEMBER 22, 2021

THE SCIENTIFIC JOURNAL IS INCLUDED INTO THE **CATEGORY "B"** LIST OF THE SCIENTIFIC PROFESSIONAL EDITIONS IN THE SPHERE OF THE LEGAL DISCIPLINES ON THE BASIS OF THE ORDER NO 1643 OF THE MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE OF DECEMBER 28, 2019

Editorial Board

Ye. Barash, Doctor of Law, Prof., Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Member of the Board of the PO «Penitentiary Association of Ukraine» (**Head of the Editorial Board**)

A. Stepaniyk, Doctor of Law, Prof., Head of department of Academician Stashis Scientific Research Institute for the Study of Crime Problems of the National Academy of Law Sciences of Ukraine (**Vice Head of the Editorial Board**).

V. Galunko, Doctor of Law, Prof., Director of the Scientific Institute of Public Law

D. Andriiev, Doctor of Law, Prof., Head of the Educational and Research Institute №3 of the National Academy of Internal Affairs

V. Batyrgareieva, Doctor of Law, Senior Researcher, Director of Academician Stashis Scientific Research Institute for the Study of Crime Problems of the National Academy of Law Sciences of Ukraine

O. Bespalova, Doctor of Law, Prof., Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Head of the Chair of the Police Administrative Activities of the Kharkiv National University of Internal Affairs

O. Holovko, Doctor of Law, Prof., Honored Lawyer of Ukraine, Vice-President for Research and Education of V. N. Karazin Kharkiv National University

S. Denysiuk, Doctor of Law, Prof., Leading Researcher of the Scientific Institute of Public Law

O. Drozd, Doctor of Law, Associated Professor, Chief of the Unit of Doctoral Programme and Postgraduate Military Course of National Academy of Internal Affairs

Ye. Zozulia, Doctor of Law, Prof., Professor of the General Legal Disciplines Department of the Donetsk Law Institute of MIA of Ukraine

V. Kovalska, Doctor of Law, Senior Researcher, Leading Researcher of the Scientific Institute of Public Law

O. Kolb, Doctor of Law, Prof., Honored Lawyer of Ukraine, Member of the Board of the PO «Penitentiary Association of Ukraine»

O. Krykushenko, PhD, Honored Lawyer of Ukraine, Member of the Board of the PO «Penitentiary Association of Ukraine»

A. Muzyka, Doctor of Law, Prof., Corresponding Member of National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine

V. Rossikhin, Doctor of Law, Prof., Honored Worker of Education of Ukraine, Vice-Rector for Innovative Corporate Work and Administration of the Kharkiv National University of Radio Electronics

I. Yakovets, Doctor of Law, Senior Researcher, First Deputy Director of the State Institution «Centre of Probation»

O. Yarmysh, Doctor of Law, Prof., Corresponding Member of National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine, Chief Researcher of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine, Member of the PO «Penitentiary Association of Ukraine»

Foreign members of the editorial board

R. Guy, PhD, Prof., Chair Department of Criminal Justice, State University of New York at Oswego (USA)

G. Mikanadze PhD, Secretary General of the Parliament of Georgia, Associated Professor at Georgian National University SEU (Georgia)

P. Chomczynski, PhD, As. Prof., The Sociology of Organization and Management Department, University of Lodz (Poland)

M. Sztuka, Dr. Sc., Director of Department of social prevention and resocialization, Jagiellonian University (Poland)

M. Kalaman, PhD, As. Prof., of the Institute of Pedagogy of the High Linguistic School of Chenstohov (Poland)

M. Shykut, PhD, Nicolaus Copernicus University in Torun, professional curator in Leborok district court (Poland)

A. Hayrapetyan, PhD, Director Law Institute of the Ministry of Justice of the Republic of Armenia (Republic of Armenia)

Executive secretary: PhD, Associated Professor
O. Sokalska

ISSN 2523-4552

Key title: Visnik Penitenciarної asociaції Ukraïni (Print)

Abbreviated key title: Visn. Penit.ī asoc. Ukr. (Print)

Parallel title: Bulletin of the Penitentiary Association of Ukraine

Address of Editorial Board:

2 A, H.Kirpy str. Kyiv, 03035,

tel. 067 174 92 01 E-mail:

visnyk_pa@ukr.net www.visnykpau.com

З М І С Т

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ. КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Андрушко А. В., ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ	5
Каменський Д. В., ПРОВОКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ: ПОРІВНЯЛЬНО- ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	22
Копан О. В., Вознюк А. А., Тичина Д. М., ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ТЕОРІЇ РОЗБИТИХ ВІКОН	35
Колб О. Г., Годлевська-Коновалова А. В., ПРО ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАПОБІЖНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	51
Боровик А.В., ПІДСТАВИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ОБРАЗУ ПРЕДСТАВНИКА ВЛАДИ ПОТРЕБУЮТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ	60
Ткаченко І. М., СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ПОТЕРПІЛОГО ВІД КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ В ТЕОРІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА	73
Околіт О. В., СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 255 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ	86

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА. ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

Шуліка В. І., НОРМАТИВНА БАЗА ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СИСТЕМИ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ	100
---	-----

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО. МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Пирога І. С., Кадебська Е. В., ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ТА ВИБОРЧА СИСТЕМА УКРАЇНИ	108
Копча В. В., Фрідманський Р. М., РЕФОРМУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ СИЛ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	116

**АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС.
ФІНАНСОВЕ ПРАВО. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО**

- Єфремов А. О.,**
ПРАВОВІ ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ: ЇХ СУТНІСТЬ
ТА КЛАСИФІКАЦІЯ 126

**КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА.
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА. ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА
ДІЯЛЬНІСТЬ**

- Кузьмічова-Кисленко Є. В.,**
ТИМЧАСОВИЙ ДОСТУП ДО РЕЧЕЙ ТА ДОКУМЕНТІВ У ЖИТЛІ
ЧИ ІНШОМУ ВОЛОДІННІ ОСОБИ 141

ТРИБУНА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

- Кобко Є. В.,**
ДОСВІД США У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ
ДЕРЖАВИ 153
- Черкасський Р. А.,**
РІВНІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ ОРГАНАМИ
ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СЛУЖБИ 160

CONTENT

**CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY.
CRIMINAL-EXECUTIVE LAW**

A. Andrushko, FOREIGN EXPERIENCE OF CRIMINAL LAW COUNTERACTION TO HUMAN TRAFFICKING	5
D. Kamensky, PROVOCATION OF CRIMINAL OFFENSE: COMPARATIVE LEGAL ASPECT	22
O. Kopan, A. Vozniuk, D. Tychyna, ORGANIZATIONAL AND LAW PRINCIPLES OF USING THE FOREIGN EXPERIENCE OF CRIMINOLOGICAL THEORY OF BROKEN WINDOWS BY THE POLICE OF UKRAINE	35
O. Kolb, A. Godlevskaya-Konovalova, ABOUT SOME PROBLEMS OF IMPLEMENTATION OF PREVENTIVE ACTIVITY BY DIVISIONS OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE	51
A. Borovyk, THE GROUNDS FOR LEGAL LIABILITY FOR INSULTING A GOVERNMENT OFFICIAL NEED TO BE IMPROVED	60
I. Tkachenko, CONTEMPORARY CONCEPTS OF THE VICTIM OF A CRIMINAL OFFENCE IN CRIMINAL LAW THEORY	73
O. Okolit, THE SUBJECT OF A CRIME UNDER ARTICLE 255 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE	86

**THEORY AND HISTORY OF THE STATE AND LAW.
THE HISTORY OF POLITICAL AND LEGAL STUDIES**

V. Shulika, THE REGULATORY FRAMEWORK OF THE UNITED KINGDOM PENITENTION SYSTEM	100
--	------------

CONSTITUTIONAL LAW. MUNICIPAL LAW

I. Pyroha, E. Kadebska, EUROPEAN INTEGRATION AND THE ELECTORAL SYSTEM OF UKRAINE	108
V. Kopcha, R. Fridmanskij, REFORM OF THE POLICE FORCES OF THE CZECH REPUBLIC: MAIN DIRECTIONS OF LEGAL SUPPORT	116

**ADMINISTRATIVE LAW AND PROCESS.
FINANCE LAW. INFORMATION LAW**

- A. Yefremov,**
LEGAL FORMS OF IMPLEMENTATION OF STATE POLICY IN THE FIELD
OF ECONOMIC SECURITY OF THE STATE: THEIR ESSENCE AND
CLASSIFICATION **126**

**CRIMINAL PROCEEDINGS AND CRIMINALISTICS.
FORENSIC EXAMINATION. OPERATIONAL SEARCH ACTIVITIES**

- E. Kuzmichova-Kyslenko,**
TEMPORARY ACCESS TO ITEMS AND DOCUMENTS IN HOUSING OR OTHER
OWNERS **141**

YOUNG SCIENTIST PLATFORM

- Ye. Kobko,**
U.S. NATIONAL SECURITY EXPERIENCE **159**
- R. Cherkasskyi,**
NIVEAUX DE PRÉVENTION ET DE LUTTE CONTRE LA CRIMINALITÉ
PAR LES ORGANISMES NATIONAUX DES SERVICES DES DOUANES **166**

DOI: 10.34015/2523-4552.2021.4.10
УДК 340.12:342.7.001.36

Копча В. В.,
доктор юридичних наук, доцент,
ДВНЗ «Ужгородський національний
університет»
ORCID: 0000 0001 9888 1464

Фрідманський Р. М.,
кандидат юридичних наук, доцент,
ДВНЗ «Ужгородський національний
університет»
ORCID: 0000-0003-4213-8449

РЕФОРМУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ СИЛ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Стаття присвячена аналізу законодавчого забезпечення реформуванню поліцейських сил в Чеській Республіці. Особливу увагу приділено напрямам реформування поліції, які знайшли відображення в законодавстві. Дослідження реформи поліцейських сил у державах Центральної Європи і, зокрема, в Чеській Республіці є актуальним завданням, виходячи з низки аргументів. Перше, реформа поліції в Україні, яку було розпочато після Революції гідності 2014 р., потребує врахування досвіду реформаторських зусиль у тих державах, які успішно провели подібні реформи і Чеська Республіка належить до таких країн. Друге, серед багатьох аспектів реформи у цьому напрямі важливим є акцент на створення якісного законодавства, яке би створило основи для ефективної діяльності поліції, з одного боку, а, з іншого – забезпечило безумовне дотримання прав людини. Зроблено висновок, що вектор реформи поліції в цій державі відбувався у декілька етапів, протягом яких поліцейські сили набували нової якості поліцейської служби в державі, заснованій на верховенстві права. Об'єктивно відповідні ключові показники містилися у вимогах Європейського Союзу, підготовка до вступу до якого передбачала активне й цілеспрямоване реформування поліції на основі цих стандартів. Крім того, зміст і предмет законодавства Чеської Республіки щодо поліції може стати в нагоді для вітчизняного законодавця у таких аспектах як: а) організація поліцейської діяльності; б) окреслення спеціальних повноважень поліції; в) статусу поліцейських.

Ключові слова: Чеська Республіка; поліція; правова реформа; верховенство права.

Статья посвящена анализу законодательного обеспечения реформированию полицейских сил в Чешской Республике. Особое внимание уделено направлениям реформирования полиции, которые нашли отражение в законо-

нодательстве. Исследование реформы полицейских сил в государствах Центральной Европы и, в частности, в Чешской Республике является актуальной задачей, исходя из ряда аргументов. Первое, реформа полиции в Украине, которое было начато после Революции достоинства 2014 г., требует учета опыта реформаторских усилий в тех государствах, которые успешно провели подобные реформы и Чешская Республика относится к числу таких стран. Второе, среди многих аспектов реформы в этом направлении важным является акцент на создание качественного законодательства, которое бы создало основы для эффективной деятельности полиции, с одной стороны, а с другой – обеспечило безусловное соблюдение прав человека. Сделан вывод, что вектор реформы полиции в этом государстве проходил в несколько этапов, в течение которых полицейские силы приобретали новое качество полицейской службы в государстве, основанном на верховенстве права. Объективно соответствующие ключевые показатели содержались в требованиях Европейского Союза, подготовка к вступлению в который предусматривала активное и целенаправленное реформирование полиции на основе этих стандартов. Кроме того, содержание и предмет законодательства Чешской Республики в отношении полиции может пригодиться для отечественного законодателя в таких аспектах как: а) организация полицейской деятельности; б) определение специальных полномочий полиции; в) статуса полицейских.

Ключевые слова: Чешская Республика; полиция; правовая реформа; верховенство права.

Постановка проблеми. Дослідження реформи поліцейських сил у державах Центральної Європи і, зокрема, в Чеській Республіці є актуальним завданням, виходячи з низки аргументів. Перше, реформа поліції в Україні, яку було розпочато після Революції гідності 2014 р., потребує врахування досвіду реформаторських зусиль у тих державах, які успішно провели подібні реформи і Чеська Республіка належить до таких країн. Друге, серед багатьох аспектів реформи у цьому напрямі важливим є акцент на створення якісного законодавства, яке би створило основи для ефективної діяльності поліції, з одного боку, а, з іншого – забезпечило безумовне дотримання прав людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні питання законодавчого забезпечення реформи

поліції Чеської Республіки частково виступало предметом наукових досліджень таких авторів як В. Лемак, Й. Горінецький, І. Святокум тощо, однак, це не вичерпує актуальності подальшого аналізу.

Постановка завдання. Метою цієї статті є дослідження етапів розвитку законодавства про поліцію в Чеській Республіці. “Оксамитова революція” в Чехословаччині (існувала до 1 січня 1993 р.), яка розпочалася 17 листопада 1989 р. у Празі після брутального застосування сили поліцейськими підрозділами, заклала основи для проведення масштабних реформ, спрямованих на вибудову держави, заснованої на верховенстві права. Одним із пріоритетів виступало нове наповнення поліцейської функції держави.

Виклад основного матеріалу. Впродовж наступних десятиліть

організаційні зусилля держави в цьому напрямі пройшли декілька етапів.

1. Перший етап (в умовах Чехословаччини) стосувався перших кроків реформи поліцейської системи. Уже в перші місяці після “оксамитової революції” реформі поліції було приділено посилену увагу нової влади. Серед основних заходів цього періоду слід назвати створення так званих “громадських комісій” у МВС (федеральним законом від 9 травня 1990 р.), які виступали не лише “дорадчими”, а й “контрольними” органами, які повинні були складатися з “бездоганних громадян” [2]. Такі комісії “очищали” МВС від співробітників, які були пов’язані з колишнім тоталітарним режимом. У цей же час було ухвалено новий закон Чеської національної ради “Про Поліцію Чеської Республіки” від 21 червня 1991 р. З самого початку в реформу поліції закладалися основи функціонування поліцейської системи на двох рівнях – так званої “державної поліції” і “місцевої поліції” (окремий закон від 6 грудня 1991 р. (№ 553/1991 р.).

Важливо підкреслити, що саме в цей період було розпочато процес люстрації в державному апараті ЧСФР, який істотно вплив на кадровий склад поліцейських сил [3]. Пізніше, в 1992 р. схвалено ще один законодавчий акт, який стосувався люстрації окремо в поліції Чеської Республіки [4].

2. Другий етап був пов’язаний із розвитком поліцейської функції в Чеській Республіці як незалежній державі в умовах підготовки до вступу до Європейського Союзу. У 2001 р. голова уряду ЧР виголосив цілісний закон про Поліцію, до якого впро-

довж 1992–2001 рр. вносилися чисельні зміни (таке окреме офіційне оприлюднення закону покликане зробити текст зручним для користування) [5]. У результаті проведених правових реформ, в тому числі й у напрямі поліцейської діяльності, Чеська Республіка 1 травня 2004 р. набула повноцінного членства в ЄС.

Серед основних завдань, які вирішувалися упродовж цього часу, слід назвати наступні:

– перетворення поліцейських сил із силових (каральних) структур, у органи захисту прав людини, яким населення довіряє (довіра населення – основний показник ефективності поліції);

– створення 1 січня 2002 р. Служби з питань іноземців і прикордонної поліції, а також реорганізація системи протидії корупції з покладенням відповідних завдань на Службу кримінальної поліції та розслідування, а також на Управління фінансової злочинності та охорони держави;

– вибудова системи парламентського контролю за діяльністю поліцейських сил, передовсім щодо використання оперативних засобів. Від імені парламенту такий контроль здійснює орган, до якого входять п’ять депутатів постійної комісії Палати депутатів Парламенту ЧР, а для його можливості здійснення міністр внутрішніх справ не рідше двох разів на рік подає до цього контрольного органу звіт про вживання оперативної техніки, а на його вимогу – негайно;

– розвиток оперативних можливостей поліцейських структур, надання окремим із них спеціальних повноважень. Зокрема, Служба кримінальної поліції та Служба поліції з боротьби проти корупції і тяжких

економічних злочинів отримали повноваження у своїй діяльності використовувати агентів. Закон передбачив поняття “агента” як поліцейського, котрий здійснює завдання вказаних служб приховано, маскуючи свою справжню діяльність. Якщо для використання поліцейського агента або для його захисту є необхідним, то закон передбачає вжиття низки заходів, зокрема: а) створення легенди про іншу біографію агента та його особисті дані і внесення їх до інформаційних фондів відповідних органів; б) вживання особливих заходів щодо видачі інформації про користування агентом бюджетними, в тому числі валютними коштами, сплати ним податків, реєстрації його в службі зайнятості, його соціального страхування, надання соціальної допомоги. Спосіб розголошення такої інформації встановлюється Урядом ЧР. Відзначимо, що такі повноваження встановлені для спеціальних поліцейських підрозділів законом, а не службовим документом;

– пошук оптимальної організації поліцейських органів та відносин Поліції ЧР і МВС ЧР. Уже в той час склалася схема за якої Поліція є підпорядкованою МВС, але безпосереднє керівництво нею здійснює Начальник (президент) Поліції;

– пошук ролі і місця слідства (слідчих підрозділів) у системі Поліції. Поліцейські слідчі не були підпорядковані організаційно жодній посадовій особі у системі поліцейських органів (включно з Начальником Поліції). Слідчі підрозділи були організовані в межах відповідної територіальної юрисдикції державного предсатвництва (прокуратури) і судів;

– розвиток місцевої поліції, яка була створена ще 6 грудня 1991 р. законом Чеської національної ради (до закону до 2017 р. зміни вносилися майже 20 разів). Протягом багаторазових змін статусу склалася модель місцевої поліції, яка передбачала обмежені повноваження “стражників” (зокрема, контроль за дотриманням актів органів місцевого самоврядування, розгляд справ про адміністративні проступки) та підпорядкування старості;

– розробка на рівні законі і на рівні практики оптимального співвідношення між правоохоронними функціями і функціями державного управління.

Поліцейська реформа (Закон про поліцію ЧР 2008 р.). Закон від 17 липня 2008 р. “Про поліцію” (далі – Закон) на сьогодні є основним законодавчим актом у сфері регулювання діяльності поліцейських сил Чеської Республіки. Згідно його § 1 і 2 Закону Поліція Чеської Республіки (далі – поліція) – це єдиний збройний корпус безпеки. Поліція служить громадськості, її місія полягає в тому, щоб забезпечити безпеку людей і майна та громадського порядку, запобігання злочинам, для виконання завдань відповідно до кримінального процесуального кодексу та інші завдання в сфері внутрішнього порядку і безпеки, покладених на неї законом, безпосередньо чинним законодавством ЄС і міжнародними договорами, які є частиною закону.

Організація і управління Поліцією згідно до положень розділу II Закону здійснюється на наступних засадах.

1. Поліція підпорядкована Міністерству внутрішніх справ (далі – міністерство), яке створює

умови для виконання завдань Поліції. Президент поліції несе відповідальність за діяльність поліції перед Міністром.

2. Поліція складається з наступних організаційних підрозділів: а) Президія поліції, яку очолює Президент поліції, (б) національні поліцейські служби, (в) Регіональна поліцейська штаб-квартира (далі іменована “Регіональна дирекція”), (d) відділи, створені в Регіональному управлінні. У поліції функціонує 14 регіональних управлінь, територіальний поділ обласних дирекцій ідентичний територіальному охопленню вищого територіального самоврядування.

Особливу увагу закон приділяє дотриманню прав людини у діяльності поліції. Співробітник поліції повинен бути ввічливим та поважати гідність громадян та свою власну гідність (§ 9). Закон встановлює, що він не може усунутися від вжиття заходів, якщо йдеться про порушення внутрішнього порядку і безпеки (§ 10), винятки з цього правила можуть бути лише у зв'язку, зокрема, з тим, що він виконує завдання, під час яких уживає засоби оперативного пошуку, переслідування виконавця злочину або перебуває під “єдиною командою”. Якщо дозволяють обставини, співробітник поліції до дії, яка включає в себе безпосереднє забезпечення дотримання юридичних обов'язків або прямого захисту повноваження із використанням сили або загрозою її застосування, зобов'язаний використовувати слова “іменем закону!” і зробити відповідну вказівку. Втручання поліцейського повинно бути пропорційним, тобто: (а) забезпечити, щоб жодна людина не зазнала невинуватої

шкоди внаслідок його втручання, (б) забезпечити, щоб втручання не призвело до дій щодо інших осіб з надмірною шкодою, (с) здійснювати втручання у права і свободи осіб у такий спосіб, який відповідає меті втручання і не перевищувало те, що необхідно для досягнення цілей такої дії (§ 11).

Розділ V Закону присвячено обмеженню особистої свободи осіб та відповідним вимогам до поведінки поліцейських. Згідно § 24 Закону особа, обмежена у свободі поліцейським не повинна зазнавати тортур, або жорстокого, нелюдського, або такого, що принижує гідність поводження. Поліцейський, який став очевидцем такого поводження, зобов'язаний вживати заходів для його припинення та невідкладно повідомити про це свого керівника. На прохання особи, обмеженої у свободі, Поліція інформує особу, близьку до неї, або іншу особу, вказану нею.

Закон у § 26 встановлює підстави для затримання поліцейським особи, зокрема, коли вона: 1) своїми діями загрожує його життю, життю чи здоров'ю інших осіб або майну, 2) навмисне забруднює чи пошкоджує майно в приміщенні поліції або усним шляхом ображає поліцейського чи іншу особу, 3) ухилялася від позбавлення волі, захисного лікування, інституційної освіти, попередньої чи захисної допомоги або тримання під вартою; 4) чинить опір; 5) була спіймана під час вчинення діяння, яке має ознаки правопорушення, якщо має місце розумне побоювання, що буде продовжувати порушення; 6) ухиляється від кримінальної відповідальності; 7) є неповнолітньою, якщо це необхідно для її повернення до батьківського або іншого еква-

лентного догляду її законного опікуна. Затримання може тривати не більше 24 годин.

Підстави для використання зброї співробітниками поліції регламентовані у § 56 Закону, де встановлені, зокрема, наступні підстави: а) у стані необхідної оборони або за надзвичайної потреби; б) якщо небезпечний злочинець, який затримується, не складає зброю та не бажає залишити свого потаємного місця; в) з метою запобігання втечі небезпечних злочинців; г) не може бути інакше подоланий активний опір, спрямований на зрив серйозної операції; д) для запобігання насильницького нападу, що загрожує особі, яка охороняється, об'єкту або простору, що охороняються; е) якщо іншим способом неможливо зупинити транспортний засіб, водій якого небезпечною їздою серйозно загрожує життю або здоров'ю людей; є) якщо особа, щодо якої застосовуються засоби примусу, торкнулася вогнепальної зброї або зробила попереджувальний постріл, для підкорення співробітнику поліції у забезпеченні його власної безпеки або іншої особи, або: ж) знищення тварини, що загрожує життю або здоров'ю людини. Використання зброї співробітником поліції здійснюється з дотриманням необхідної обережності, особливо, щоб не наражати на небезпеку життя інших осіб та способом, що найбільш щадить життя людини, проти якого спрямоване використання зброї.

Негайно після використання зброї або засобів примусу, за наслідками чого має місце ушкодження особи, згідно §57 Закону співробітник поліції, як тільки дозволяють обставини, зобов'язаний надати

першу допомогу постраждалій особі і звернутися за медичною допомогою.

У §§ 73-77 Закону визначається статус інформатора, поліцейських агентів під прикриттям та порядок уживання оперативних засобів. Інформатор визначався як фізична особа, яка надає поліції інформацію і послуги таким способом, щоб не розголошувати співпрацю з нею. Закон установлював, що "інформатору може бути призначено за його працю фінансову або матеріальну нагороду". Засоби прикриття означають згідно із законом будь-яку річ, в тому числі обкладинки документу, простір або діяльність, що використовуються для приховування реальної особистості особи з метою запобігання розголошення її діяльності або приховування діяльності поліції (§ 74). В свою чергу, закон встановив можливість виготовлення документи прикриття, які спрямовані на унеможливлення здійснення ідентифікації особи, на приховування діяльності щодо застосування засобів прикриття (оперативних засобів) або застосування техніки, для приховування поліцейської діяльності або для інших подібних цілей. Водночас, закон заборонив використання в якості документа прикриття посвідчень члена парламенту, члена уряду, голови Чеського нацбанку, члена Верховного контрольного управління, інспектора Управління охорони персональних даних, судді Конституційного Суду, службове посвідчення судді і державного представника, а також свідоцтво особи про народження та смерть (§ 75). МВС веде облік документів прикриття. Окрім іншого, Закон передбачає так звані "спеціальні фонди", які передбачають виділення коштів для оплати

деяких витрат, пов'язаних із придбанням інформації про злочинність, використання допоміжних оперативних засобів, для допомоги агентам розвідки і для забезпечення короткострокового захисту осіб. Вживання коштів зі спеціальних фондів не підлягає законодавству у сфері управління державними коштами (§ 77). Контроль за діяльністю щодо використання, перехоплення і запису за допомогою телекомунікацій, використання спостереження за людьми і речами, а також втручання в роботу електронних комунікацій здійснює Палата депутатів, яка для цієї мети створює контрольний орган з числа депутатів цієї палати Парламенту. Вказана діяльність здійснюється поліцейським підрозділом виключно з повідомленням міністра внутрішніх справ. Міністр представляє до наглядового органу принаймні два рази на рік звіт про використання названих засобів, а також звіт про використання відповідних коштів. Міністр внутрішніх справ, крім того, щорічно подає до Уряду ЧР, відповідного комітету Палати депутатів та до спеціального контрольного органу звіт про здійснення завдань з використанням оперативних засобів (§ 98) [6].

На загальнодержавному рівні (з компетенцією на територію всієї Чеської Республіки) були створені й функціонують станом на кінець 2017 р. наступні підрозділи Поліції ЧР: 1) Криміналістичний відділ у Празі; 2) відділ повітряного обслуговування; 3) Національний центр боротьби з наркотиками; 4) Відділ піротехнічного обслуговування; 5) Управління Служби роботи з іноземцями Поліції; 6) Управління документації та розслідування комуні-

стичних злочинів Служби кримінальної поліції та розслідування (СКПР); 7) Відділ освіти та підготовки поліції; 8) Національний центр проти організованої злочинності СКПР; 9) Управління охорони Президента Чеської Республіки; 10) Служба охорони поліції Чеської Республіки; 11) Відділ швидкого розгортання; 12) Відділ спеціальної діяльності СКПР (захист осіб, який пов'язаний із кримінальним процесом); 13) Відділ спеціальної діяльності СКПР (відстеження осіб в телекомунікаційному просторі).

Статус поліцейського. Законом від 23 вересня 2003 року “Про службу співробітників сил безпеки” (далі – Закон) було окремо врегульовано інші питання статусу поліцейських (одночасно із співробітниками інших безпекових органів Чеської Республіки – Пожежної бригади ЧР, Митного управління ЧР, Тюремної служби ЧР, генеральної інспекції сил безпеки, Служби безпеки і розвідки ЧР та Управління з питань зовнішніх зв'язків та інформації).

Під час прийняття на роботу поліцейський приймається спочатку на термін 3 роки, після цього – на службу необмеженої тривалості (§ 11) після складання кваліфікаційного іспиту (складається з письмової, усної та практичних частин). Громадянин може бути допущений до служби повинен за умов, які встановлюють, зокрема: досягти 18 років, бути добросовісним, відповідати рівню освіти, яка вимагається для посади служби, до якої він / вона призначається, є здоровим, психічно і фізично придатний для виконання обов'язків, бути дієздатним, мати допуск до державної таємниці. Громадянин не вважається добросовісним

для цілей цього Закону, зокрема, якщо: протягом встановленого періоду був засуджений за умисні правопорушення; протягом встановленого періоду був засуджений за кримінальне правопорушення, вчинене з необережності, але його поведінка не відповідає вимогам до поліцейського; має ознаки залежності від алкоголю або інших психотропних речовин або діяльності. § 41 Закону встановлює підстави для припинення служби, а саме: 1) після закінчення певного періоду; 2) звільнення; 3) смерть або оголошення про смерть; 4) 31 грудня календарного року, в якому особа досягла 65-річного віку.

Службова дисципліна поліцейського полягає у неупередженому, належному і добросовісному виконанні обов'язків співробітником, які впливають з неї відповідно до закону, службових правил та розпоряджень. Якщо ж наказ керівника є очевидним порушенням правового регулювання, співробітник зобов'язаний звернути увагу на цей факт. Якщо керівна особа наполягає на виконанні наказу, посадова особа має право вимагати від неї письмового видання. Керівник зобов'язаний виконати таку вимогу, якщо обставини дозволяють йому її виконувати. Якщо обставини служби не дозволяють, він це повинен зробити без зайвої затримки після того, як ці обставини

вже пройдуть. Співробітник зобов'язаний виконати наказ та повідомити про цей факт без невідкладної затримки керівнику особи, яка видала наказ. Співробітник може не виконувати наказ, якщо його виконання є очевидним вчинення злочину (§ 46).

Нормальний робочий час поліцейського становить 37,5 години на тиждень. За один день служби розглядається одна п'ята частина вказаної тривалості. Понаднормова робота не може тривати більше ніж 150 годин на календарний рік [7].

Висновки. Перше, вектор реформи поліції в цій державі, який забезпечувався законами, відбувався у декілька етапів, протягом яких поліцейські сили набували нової якості поліцейської служби в державі, заснованій на верховенстві права. Об'єктивно відповідні ключові показники містилися у вимогах Європейського Союзу, підготовка до вступу до якого передбачала активне й цілеспрямоване реформування поліції на основі цих стандартів. Результатом вказаних зусиль стало прийняття Чеської Республіки до ЄС 1 травня 2004 р. Друге, зміст і предмет регулювання законодавства Чеської Республіки щодо поліції може стати в нагоді для вітчизняного законодавця у таких аспектах як: а) організація поліцейської діяльності; б) окреслення спеціальних повноважень поліції; в) статусу поліцейських.

Список використаних джерел

1. Святокум І. О. Досвід взаємодії поліції з органами місцевого самоврядування у Чеській Республіці та перспективи його застосування в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2016. Вип. 20. С. 22–24.
2. Zákon ze dne 9. května 1990 o občanských komisích působících v resortech ministerstev vnitra a o změně a doplnění zákona č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků

Sboru národní bezpečnosti, ve znění zákonů č. 63/1983 Sb. a č. 74/1990 Sb. // Sb. zákonů č.169/1990. S. 664–665.

3. Zákon č. 451/1991 Sb. Zákon, kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky. URL: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-451>.

4. Zákon č. 279/1992 Sb. o některých dalších předpokladech pro výkon některých funkcí obsazovaných ustanovením nebo jmenováním příslušníků Policie České republiky a příslušníků Sboru nápravné výchovy České republiky. URL: https://www.epravo.cz/_data/Public/sbirky/archiv/sb058-92.pdf.

5. Předseda vlády vyhlašuje úplné znění zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o cestovních dokladech), jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 217/2002Sb., zákonem č. 320/2002 Sb. *Sb. zákonů* č. 122/2001. S. 3066-3090.

6. Zákon o Policii České republiky č. 273/2008 Sb. URL: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>.

7. Zákon č. 361/2003 Sb. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. URL: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361#cast2>.

References

Svyatokum, I. O. (2016). Dosvid vzayemodiyi policiyi z organami miscevogo samovyaduvannya v Cheskej Respublici ta perspektivi jogo zastosuvannya v Ukrayini. *Naukovij visnik Mizhnarodnogo humanitarnogo universitetu. Seriya : Yurisprudenciya*, 20, 22–24.

V. Kopcha, Doctor of Law, Associate Professor, Uzhhorod National University
ORCID: 0000-0001-9888-1464

R. Fridmanskij, PhD in Law, Associate Professor, Uzhhorod National University
ORCID: 0000-0003-4213-8449

Reform of the police forces of the Czech Republic: main directions of legal support

The article is devoted to the analysis of legislative support for the reform of the police forces in the Czech Republic. Special attention is paid to the areas of police reform that are reflected in the legislation. The study of police force reform in Central European states and, in particular, in the Czech Republic is an urgent task, based on a number of arguments. First, the police reform in Ukraine, which was launched after the revolution of dignity in 2014, requires taking into account the experience of reform efforts in those states that have successfully implemented such reforms and the Czech Republic belongs to such countries. Second, among the many aspects of the reform in this direction, it is important to focus on creating high – quality legislation that would create the basis for effective police activities, on the one hand, and, on the other, ensure unconditional respect for Human Rights. It is concluded that the vector of police reform in this state took place in several stages, during which the police force acquired a new quality of Police Service in a state based on the rule of law. Objectively relevant key indicators were contained in the require-

ments of the European Union, the preparation for joining which provided for active and targeted police reform based on these standards. In addition, the content and subject matter of the legislation of the Czech Republic on the police can be useful for the domestic legislator in such aspects as: a) Organization of Police Activities; b) definition of special powers of the police; c) status of police officers.

Keywords: *Czech Republic, police, legal reform, rule of law.*